

Zadaća 1

Mihael Petrinjak

Zadatak 1

Definiramo funkcije za pomak slova ulijevo.

```
In [1]: def previous(c):  
        c = c.upper()  
        if c == "A" : return "Z"  
        else : return chr(ord(c)-1)  
  
        def rewind(txt):  
            rez = ""  
            for c in txt:  
                rez = rez + previous(c)  
            return rez
```

Ispisat ćemo niz riječi dobivenih uzastopnim korištenjem funkcije `rewind`.

```
In [2]: sifrat = "STLTRJY"  
  
        for i in range(1,10):  
            sifrat = rewind(sifrat)  
            print(f"{i} : {sifrat}")
```

```
1 : RSKSQIX  
2 : QRJRPHW  
3 : PQIQOGV  
4 : OPHPNFU  
5 : NOGOMET  
6 : MNFNLDS  
7 : LMEMKCR  
8 : KLDLJBQ  
9 : JKCKIAP
```

Vidimo da se u prvih 10 pomaka na mjestu 5 javlja riječ **NOGOMET**.

Zadatak 2

Prvo uredimo šifrat u string bez separatora.

```
In [3]: sifrat = '''HEDYM LNVEL DCNCF QLILS TFRHL QIDXT OROLC QFUMF
WQLBD NCLTO RBTFI LNCYF IODNT AYTYD QILXF ITILX
FYTNC TFWGD DMADS LCDYD OMTHT CTEWR MITQD NGFIU
YFQDM DODXI LTOMF OTFQD NGILC NXFIT OMFOS TRUDY TOR'''

(sifrat := sifrat.replace(" ", "").replace("\n", ""))
```

```
Out[3]: 'HEDYMLNVELDCNCFQLILSTFRHLQIDXTOROLCQFUMFWQLBDNCLTORBTFILNCYFIODNTAYTYDQILXFITILXFYT
NCTFWGDDMADSLCDYDOMTHTCTEWRMITQDNGFIUYFQDMODXILTOMFOTFQDNGILCNXFITOMFOSTRUDYTOR'
```

Brojimo ponavljanja individualnih slova u šifratu.

```
In [4]: frekvencija = {}

for c in sifrat :
    try : frekvencija[c] += 1
    except KeyError : frekvencija[c] = 1
```

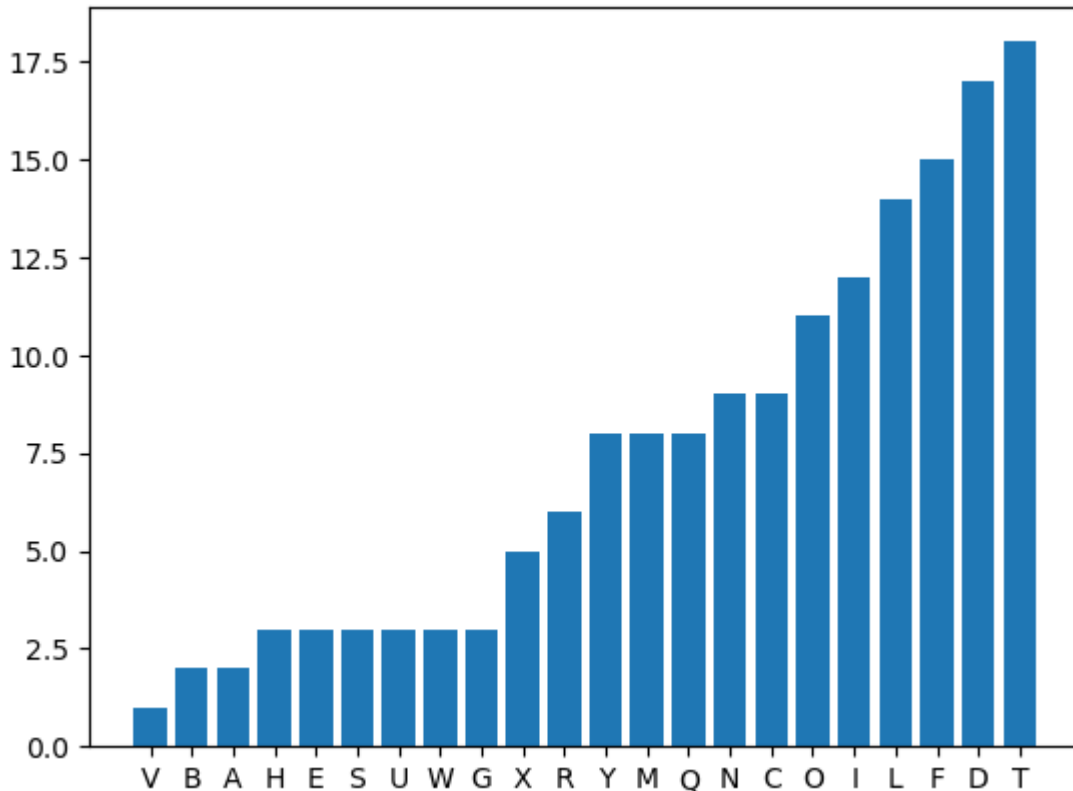
Za prikaz dijagrama potrebna nam je biblioteka `matplotlib`.

```
In [5]: import matplotlib.pyplot as plt
```

Nakon sortiranja vrijednosti dobivamo sljedeći prikaz.

```
In [6]: frekvencija = {k: v for k, v in sorted(frekvencija.items(), key=lambda item: item[1])}
plt.bar(frekvencija.keys(), frekvencija.values())
```

```
Out[6]: <BarContainer object of 22 artists>
```


Na isti način prikazujemo zastupljenost bigrama.

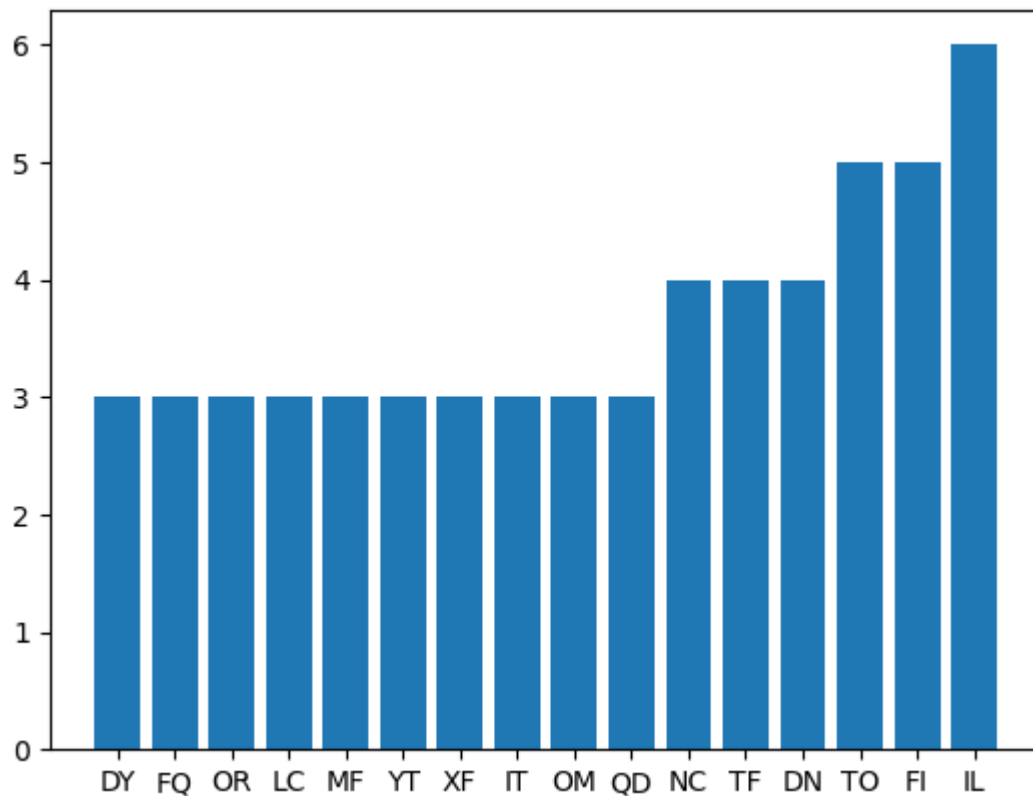
```
In [7]: frekvencija_b = {}

for i in range(0, len(sifrat)-1) :
    try : frekvencija_b[sifrat[i:i+2]] += 1
    except KeyError : frekvencija_b[sifrat[i:i+2]] = 1
```

Radi preglednosti izbacujemo one koji se javljaju manje od 3 puta.

```
In [8]: frekvencija_b = {k : v for k, v in frekvencija_b.items() if v > 2}
frekvencija_b = {k: v for k, v in sorted(frekvencija_b.items(), key=lambda item: item
plt.bar(frekvencija_b.keys(), frekvencija_b.values())
```

Out[8]: <BarContainer object of 16 artists>

5 najfrekventnijih slova u šifratu su **T, D, F, L, I**.

5 najfrekventnijih bigrama su **IL, FI, TO, DN, TF**.

Pišemo indeks svakog slova u Z_{26}

```
In [9]: (indeks := {c : ord(c) - 65 for c in "ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ"})
```

```
Out[9]: {'A': 0,  
'B': 1,  
'C': 2,  
'D': 3,  
'E': 4,  
'F': 5,  
'G': 6,  
'H': 7,  
'I': 8,  
'J': 9,  
'K': 10,  
'L': 11,  
'M': 12,  
'N': 13,  
'O': 14,  
'P': 15,  
'Q': 16,  
'R': 17,  
'S': 18,  
'T': 19,  
'U': 20,  
'V': 21,  
'W': 22,  
'X': 23,  
'Y': 24,  
'Z': 25}
```

Potrebna nam je mapa invertibilnih brojeva i njihovih inverza.

```
In [10]: inverse = {  
    1:1,  
    3:9,  
    5:21,  
    7:15,  
    9:3,  
    11:19,  
    15:7,  
    17:23,  
    19:11,  
    21:5,  
    23:17,  
    25:25  
}
```

Definiramo funkcije za šifriranje i dešifriranje.

```
In [11]: def e(a,b,txt) :  
    rez = ""  
    for c in txt:  
        rez += chr(65 + (indeks[c] * a + b) % 26)  
    return rez  
  
def d(a,b,txt) :  
    rez = ""  
    for c in txt:  
        rez += chr(65 + (inverse[a]*(indeks[c] - b)) % 26)  
    return rez
```

Kod metode pokušaja i pogrešaka koristit ćemo početni komad teksta.

```
In [12]: komad = sifrat[0:25]
```

Prva pretpostavka je da se A preslikava u najfrekventnije slovo u šifratu T, odnosno $d_k(0) \equiv 19 \pmod{26}$. To znači da $a \cdot 0 + b \equiv b \equiv 19 \pmod{26}$. Ispitujemo za sve moguće vrijednosti a izlaze funkcije d .

```
In [13]: for a in inverse.keys() :  
         print(f"a={a} : {d(a,19,komad)}")
```

```
a=1 : OLKFTSUCLSKJUJMXSPSZAMYOS  
a=3 : WVMTPGYSVGMDYDEZGFGRAEIWG  
a=5 : IXCBJOEQXOCHEHSPDOFASKIO  
a=7 : CJUXZKOEJKUFOFYHKRKLAYWCK  
a=9 : QHEPFCIGHCEBIBKRCTCXAKUQC  
a=11 : GBIRXEQMBEIPQPUVEZEHAUOGE  
a=15 : UZSJDWKOZWSLKLGF BWBTAGMUW  
a=17 : KTWLVYSUTYWZSZQJYHYDAQGKY  
a=19 : YRGDBQMWRQGVMVCTQJQPACEYQ  
a=21 : SDYZRMWKDMYTWTILMXMVAIQSM  
a=23 : EFOHLUCIFUOXCXWBUVUJAWSEU  
a=25 : MPQVHIGYPIQGRGRODILIBAOEMI
```

Niti jedan rezultat nema smisla pa odbacujemo mogućnost $b \equiv 19$.
Iduća pretpostavka je $A \mapsto B$, odnosno $b \equiv 3 \pmod{26}$.

```
In [14]: for a in inverse.keys() :  
         print(f"a={a} : {d(a,3,komad)}")
```

```
a=1 : EBAVJIKSBIAZKZCNIFIPQCOEI  
a=3 : KJAH DUMGUARMRSNUTUFOSWKU  
a=5 : GVAZHMCOVMAFCFQNM BMDYQIGM  
a=7 : IPADFQUKPQALULENQXQRGECIQ  
a=9 : MDALBYECDYAXEXGNYPYTWGQMY  
a=11 : YTAJPWIETWAHIHMNRWZSMGYW  
a=15 : CHARLESWHEATSTONEJEBIOUCE  
a=17 : OXAPZCWYXCADWDUNCLCHEUKOC  
a=19 : SLAXVKGQLKAPGPWNKDKJUWYSK  
a=21 : UFABTOYMFOAVYVKNOZOXCKSUO  
a=23 : QRATXGOURGAJOJINGHGMIEQG  
a=25 : WZAFRSQIZSABQBYNSVSLKYMWS
```

Vidimo da za par **(15, 3) = K** otvoreni tekst ima smisla. Dekriptirajmo cijeli šifrat.

```
In [15]: d(15,3,sifrat)
```

```
Out[15]: 'CHARLESWHEATSTONEJEBIOUCENJAKIZUZETNOPLODNEMASTEIZUMIOJESTROJZASIFRIRANJEKOJIJEKORI  
STIODVAALFABETARAZLICITIHDULJINASVOJPRONALAZAKJEIZLOZIONASVJETSKOJIZLOZBIUPARIZU'
```

CHARLES WHEATSTONE JE BIO UČENJAK IZUZETNO PLODNE MAŠTE. IZUMIO JE STROJ ZA ŠIFRIRANJE KOJI JE KORISTIO DVA ALFABETA RAZLIČITIH DULJINA. SVOJ PRONALAZAK JE IZLOŽIO NA SVJETSKOJ IZLOŽBI U PARIZU.

Zadatak 3

Isto kao u prethodnom zadatku uređujemo šifrat da bude pogodan za analizu.

```
In [16]: sifrat = '''LZNRV RDFTK XJGVR VFRCH ATKTN RHRXT FZHRZ KKZWT
SZFRZ GCAXZ AGZST KRITH RSTVF RCHAN AUROJ FOZGT
LTOJX RITNZ AUNTG ZJKAL RKTIT KZVRA YHRBA UNTGT
WRNRG JGRDF RFTKR CTOZW TSZFR ZGKOR BALRI YZVFR
CHRTF KOZIS TWTLN OTACF ROTHZ NOZ'''
```

```
(sifrat := sifrat.replace(" ", "").replace("\n", ""))
```

```
Out[16]: 'LZNRVRDFTKXJGVRVFRCHATKTNRHRXTFZHRZKKZWTSZFRZGCAXZAGZSTKRITHRSTVFRCHANAUROJFOZGTLTO
JXKITNZ AUNTGZJKALRKTITKZVRAYHRBAUNTGTWRNRGJGRDFRFTKRCTOZWTSZFRZGKORBALRIYZVFRCHRTKO
ZISTWTLNOTACFROTHZNOZ'
```

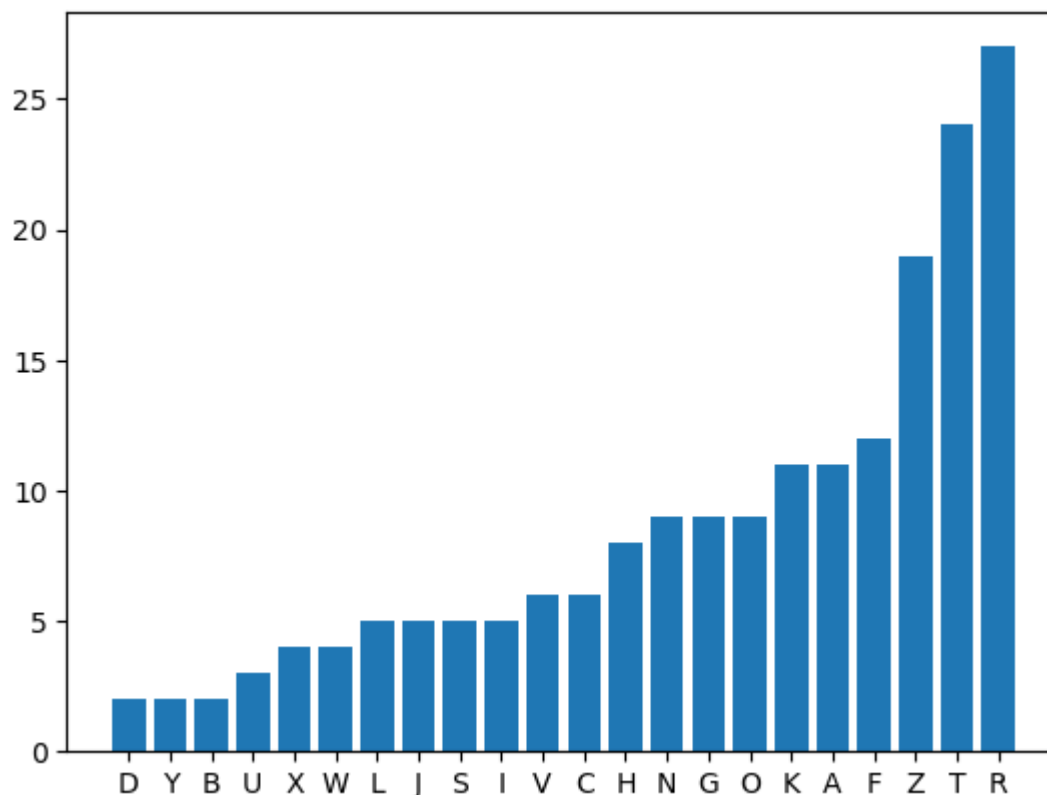
Prikazujemo frekvencije slova i bigrama u šifratu.

```
In [17]: frekvencija = {}

for c in sifrat :
    try : frekvencija[c] += 1
    except KeyError : frekvencija[c] = 1

frekvencija = {k: v for k, v in sorted(frekvencija.items(), key=lambda item: item[1])}
plt.bar(frekvencija.keys(), frekvencija.values())
```

```
Out[17]: <BarContainer object of 22 artists>
```

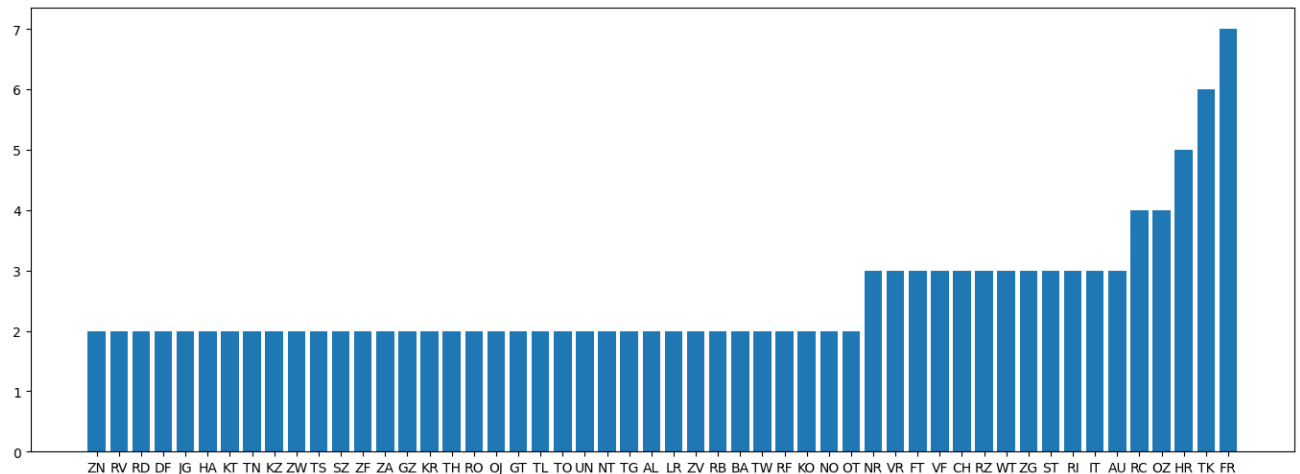


```
In [18]: frekvencija_b = {}

for i in range(0, len(sifrat)-1) :
    try : frekvencija_b[sifrat[i:i+2]] += 1
    except KeyError : frekvencija_b[sifrat[i:i+2]] = 1

frekvencija_b = {k : v for k, v in frekvencija_b.items() if v > 1}
frekvencija_b = {k: v for k, v in sorted(frekvencija_b.items(), key=lambda item: item
plt.figure(figsize=(17,6))
plt.bar(frekvencija_b.keys(), frekvencija_b.values())
```

Out[18]: <BarContainer object of 52 artists>

Pronađimo slova koja se ne pojavljuju u šifratu.

```
In [19]: for c in indeks.keys() :
    try : frekvencija[c]
    except KeyError : print(c, end = " ")
```

E M P Q

Funkcija `kljuc` ispisuje u jedan redak sva slova alfabeta, a ispod svakog slova njegov šifrat. Parametar funkcije je rječnik s nekim pretpostavkama na preslikavanje e_K .

```
In [20]: def kljuc(f) :

    abc = indeks.keys()
    for c in abc : print(c, end = " ")
    print("")

    for c in abc :
        try : print(f[c], end = " ")
        except KeyError : print("_", end = " ")
```

Najprirodnije je uzeti da se NA preslikava u FR jer je najfrekventniji bigram. E, M, P, Q se ne pojavljuju u šifratu. Reći ćemo za sad da su to Q, W, X, Y u hrvatskom jeziku.

```
In [21]: funkcija = {
#
"N" : "F",
"A" : "R",
#
"Q" : "E",
"W" : "M",
"X" : "P",
"Y" : "Q"
}
```

```
kljuc(funkcija)
```

```
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
R _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ F _ _ E _ _ _ _ M P Q _
```

Ne može se A preslikavati u R jer tada nema slike od Z. Pretpostavljamo da je $A \mapsto T$ jer je drugo najfrekventnije slovo u šifratu. Logično je pretpostaviti da $AN \mapsto TK$ jer je AN jedini od najčešćih bigrama u hrv. jeziku. Pretpostavimo da $JE \mapsto FR$.

```
In [22]: funkcija = {
#
"N" : "K",
"A" : "T",
#
"J" : "F",
"E" : "R",
#
"I" : "Z",
"O" : "Z",
#
"Q" : "E",
"W" : "M",
"X" : "P",
"Y" : "Q"
}
```

```
kljuc(funkcija)
```

```
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
T _ _ _ R _ _ _ z F _ _ _ K z _ E _ _ _ _ M P Q _
```

Z je treće najfrekventnije slovo u šifratu pa bi trebalo biti slika ili od I ili od O, ali teško da postoje takve riječi u hrv. jeziku. Slično bi dobili za $JE \mapsto HR$. Probajmo $JE \mapsto OZ$. Uz pretpostavku da se WXY ne javljaju u ključnoj riječi, stavimo ih između T i Z. To još povlači da se U i V moraju javiti u k.r. Znači da bi R mogla biti slika od I ili O, ali KR se isto tako rijetko javlja na kraju hrvatskih riječi pa uzimamo da je slika od I.


```
In [23]: funkcija = {
#
"N" : "K",
"A" : "T",
#
"J" : "O",
"E" : "Z",
#
"I" : "R",
#
"Q" : "E",
"W" : "M",
"X" : "P",
"Y" : "Q",
#
"B" : "W",
"C" : "X",
"D" : "Y"
}
```

```
kljuc(funkcija)
```

```
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
T W X Y Z _ _ _ R O _ _ _ K _ _ E _ _ _ _ M P Q _
```

Između Q i T moraju doći R i S, ali je R već iskorišteno.

```
In [24]: funkcija.update({"Z" : "S"})
kljuc(funkcija)
```

```
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
T W X Y Z _ _ _ R O _ _ _ K _ _ E _ _ _ _ M P Q S
```

Isprobajmo s trenutnim znanjem otkriti otvoreni tekst. Možda uspijemo popuniti neke rupe. `parc_d` dešifrira znakove za koje postoji informacija iz rječnika `dic`, a ostale mijenja s `_`.

```
In [25]: def key(dic, value) :
    for item in dic.items() :
        if item[1] == value : return item[0]
    return "_"

def parc_d(txt, dic) :

    for c in txt :
        print(key(dic, c), end="")
```

`prikazi` koristi `parc_d` i paralelno slaže šifrat i otvoreni tekst.

```
In [26]: def prikazi(funk) :
    print(sifrat[:95])
    parc_d(sifrat[:95], funk)
    print("\n")
    print(sifrat[95:])
    parc_d(sifrat[95:], funk)
```

```
In [27]: prikazi(funkcija)
```

LZNRVRDFTKXJGVRVFRCHATKTNRHRXTFZHRZKKZWTSZFRZGCAXZAGZSTKRITHRSTVFRCHANAUROJFOZGTLTOJ
XRITNZAUNTG
_E_I_I__ANC__I_I__ANA_I_ICA_E_IENNEBAZE_IE__CE__EZANI_A_IZA_I____IJ__JE_A_AJ_
CI_A_E__A_

ZJKALRKTITKZVRAYHRBAUNTGTWRNRGJGRDFRFTKRCTOZWTSZFRZGKORBALRIYZVFRCHRFTKOZISTWTLNOTAC
FROTHZNOZ
E_N__INA_ANE_I_D_I____A_ABI_I____I_I__ANI_AJEBAZE_IE_NJI____I_DE__I_I__ANJE_ZABA__JA__
_IJA_E_JE

Analizom teksta uočavamo gdje bi mogla doći slova L, T, R zbog riječi ANA(L)I(T)ICA(R). Nadopunom preslikavanja dobivamo nove hintove i uviđamo ostale korake 2., 3., 4.

```
In [28]: novi = {  
    # 1.  
    "L" : "N",  
    "T" : "H",  
    "R" : "F",  
    # 2.  
    "S" : "G",  
    "F" : "D",  
    # 3.  
    "V" : "L",  
    "U" : "J",  
    # 4.  
    "K" : "V"  
}  
  
novi.update(funkcija)  
prikazi(novi)
```

LZNRVRDFTKXJGVRVFRCHATKTNRHRXTFZHRZKKZWTSZFRZGCAXZAGZSTKRITHRSTVFRCHANAUROJFOZGTLTOJ
XRITNZAUNTG
VELIKIFRANCUSKIKRI_T_ANALITICARETIENNEBAZERIES__CE_SEZANI_ATIZAKRI_T_L__IJURJESAVAJU
CI_ALE__LAS

ZJKALRKTITKZVRAYHRBAUNTGTWRNRGJGRDFRFTKRCTOZWTSZFRZGKORBALRIYZVFRCHRFTKOZISTWTLNOTAC
FROTHZNOZ
EUN_VINA_ANEKI_DTI__LASABILISUSIFRIRANI_AJEBAZERIESNJI__VI_DEKRI_TIRANJE_ZABAVLJA__
RIJATELJE

```
In [29]: kljuc(novi)
```

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
T W X Y Z D _ _ R O V N _ K _ _ E F G H J L M P Q S

Vidimo da se radi o riječi D _ _ R O V N _ K ? ? i da sadrži sigurno slova I, U. Slutimo da je Dubrovnik.

```
In [32]: novi.update({  
    "G" : "U",  
    "H" : "B",  
    "M" : "I",  
    "O" : "A",  
    "P" : "C",  
    "Z" : "S"  
})
```

```
kljuc(novi)
```

```
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z  
T W X Y Z D U B R O V N I K A C E F G H J L M P Q S
```

Pogledajmo sada tekst dobiven inverzom preslikavanja novi .

```
In [33]: prikazi(novi)
```

```
LZNRVRDFTKXJGVRVFRCHATKTNRHRXTFZHRZKKZWTSZFRZGCAXZAGZSTKRITHRSTVFRCHANAUROJFOZGTLTOJ  
XRITNZAUNTG  
VELIKIFRANCUSKIKRIPTOANALITICARETIENNEBAZERIESPOCEOSEZANIMATIZAKRIPTOLOGIJURJESAVAJU  
CIMALEOGLAS
```

```
ZJKALRKTITKZVRAYHRBAUNTGTWRNRGJGRDFRFTKRCTOZWTSZFRZGKORBALRIYZVFRCHRFTKOZISTWTLNOTAC  
FROTHZNOZ  
EUNOVINAMANEKIODTIHOGLASABILISUSIFRIRANIPAJEBAZERIESNJIHOVIMDEKRIPTIRANJEMZABAVLJAOP  
RIJATELJE
```

Tekst ima smisla. Dakle **K = (DUBROVNIK, 5)**.